

273

OBWIESZCZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 25 sierpnia 1958 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 19 stycznia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o zmianie przepisów dekretu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 46, poz. 228) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 19 stycznia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 27) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 29 maja 1957 r. o zmianie przepisów dekretu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 35, poz. 150) oraz ustawą z dnia 2 lipca 1958 r. o zmianie przepisów dekretu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

1) art. 43 dekretu z dnia 19 stycznia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 27) w brzmieniu:

„Art. 43. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1956 r.”;

2) art. 2 i 3 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o zmianie przepisów dekretu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 35, poz. 150) w brzmieniu:

„Art. 2. Skargi wniesione do Trybunału Ubezpieczeń Społecznych na podstawie dotychczasowych przepisów, a nie rozstrzygnięte do dnia wejścia w życie niniejszej

ustawy, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym w art. 1 pkt 3.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepisy art. 1 pkt 1 i 2 mają moc od dnia 1 lipca 1956 r.”;

3) art. 2 i 4 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o zmianie przepisów dekretu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 46, poz. 228) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Przepisy art. 6 i 7 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o zmianie przepisów o rentach i zaopatrzeniach (Dz. U. Nr 21, poz. 93) mają odpowiednie zastosowanie do osób uprawnionych do renty kolejowej.

2. Przy przyznawaniu osobom wymienionym w ust. 1 rent kolejowych z dekretu z dnia 19 stycznia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 27 i Nr 35, poz. 150) przy zastosowaniu przepisów art. 6. ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o zmianie przepisów o rentach i zaopatrzeniach (Dz. U. Nr 21, poz. 93), do obliczania podstawy wymiaru przyjmuje się również zarobki poza koleją.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1958 r.”.

Minister Komunikacji: w z. *J. Popielas*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Komunikacji z dnia 25 sierpnia 1958 r. (poz. 273).

DEKRET

z dnia 19 stycznia 1957 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Zaopatrzenie emerytalne pracowników kolejowych i ich rodzin jest systemem obowiązkowego zabezpie-

czenia tych pracowników z tytułu starości lub inwalidztwa, a ich rodzin — z tytułu utraty żywiciela.

2. Ilekroć w dalszych przepisach niniejszego dekretu użyto określenia „dekret z dnia 25 czerwca 1954 r.”, należy przez to rozumieć dekret z dnia 25 czerwca 1954 r. o po-

wszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1953 r. Nr 23, poz. 97).

Art. 2. 1. Pracownikami kolejowymi w rozumieniu niniejszego dekretu są pracownicy zatrudnieni na kolei.

2. Za zatrudnienie na kolei uważa się:

- 1) zatrudnienie we wszystkich jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownikom przysługuje dodatek za wysługę lat przewidziany w dekreście z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Dz. U. z 1954 r. Nr 16, poz. 59, z 1956 r. Nr 41, poz. 187 i z 1958 r. Nr 44, poz. 216), zwanym w dalszym ciągu dekretem z dnia 21 kwietnia 1954 r.,
- 2) zatrudnienie w innych jednostkach (komórkach) organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownikom nie przysługuje dodatek za wysługę lat określony w pkt 1, jeżeli pracownicy przy przejściu do pracy w tych jednostkach (komórkach) zachowali prawo do tego dodatku,
- 3) zatrudnienie lub pełnienie funkcji w Związku Zawodowym Pracowników Kolejowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie bezpłatnego urlopu udzielonego pracownikowi kolejowemu.

3. Za zatrudnienie na kolei uważa się również zatrudnienie na kolejach Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub na kolejach niemieckich, poprzedzające pracę na kolejach polskich. Minister Komunikacji może uznać za zatrudnienie na kolei okresy pracy na kolejach innych państw.

Art. 3. 1. Na warunkach określonych w niniejszym dekreście przysługuje kolejowa renta pracownikom kolejowym zatrudnionym na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat przewidzianego w art. 5 dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r.

2. Pracownikom kolejowym zatrudnionym na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat, którzy nie mogą otrzymać renty starczej lub inwalidzkiej przewidzianej w niniejszym dekreście z powodu nieprzepracowania wymaganej ilości lat w zatrudnieniu na kolei lub w zatrudnieniu na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat, oraz pozostałym pracownikom kolejowym przysługuje kolejowa renta na warunkach i w wysokości określonej w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r. ze zmianami wynikającymi z niniejszego dekretu.

3. Jeżeli przysługuje kolejowa renta na podstawie niniejszego dekretu i dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r., przyszuje się rentę wyższą lub wybraną przez zainteresowanego.

4. Nie nabywają prawa do kolejowych rent pracownicy zatrudnieni na kolei sezonowo i w kolejowych gospodarstwach rolnych.

Art. 4. Pracownikom kolejowym i ich rodzinom, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie posiadają warunków wymaganych do uzyskania prawa do renty i nie mają niezbędnych środków utrzymania, może Minister Komunikacji przyznać wyjątkowo rentę i określić jej wysokość. Wysokość ta nie może przekraczać stawek przewidzianych w niniejszym dekreście.

Art. 5. 1. Kolejowa renta przysługuje pracownikowi, który posiada wymagany okres zatrudnienia i osiągnął wiek starczy lub stał się inwalidą:

- 1) w czasie zatrudnienia na kolei lub
- 2) w ciągu 2 lat po ustaniu zatrudnienia na kolei.

2. Kolejowa renta starcza przysługuje również pracownikowi, który osiągnął wiek starczy po upływie 2 lat od ustania zatrudnienia na kolei, jeżeli był zatrudniony na kolei: mężczyzna 35 lat, kobieta 30 lat.

Art. 6. 1. Uprawnienia do świadczeń przewidzianych w niniejszym dekreście przyszuje pracownikowi w ciągu 5 lat od ustania zatrudnienia na kolei wskutek:

- 1) przejścia za zgodą właściwego organu do zatrudnienia w resorcie komunikacji nie będącego zatrudnieniem na kolei,
- 2) przejścia z zatrudnienia na kolei do zatrudnienia w naczelnych organach władzy i administracji państwowej,
- 3) skierowania do pracy społeczno-politycznej,
- 4) objęcia funkcji z wyboru, jeżeli z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie stanowiące główne źródło utrzymania.

2. Dla pracowników, którzy w dniu 1 lipca 1956 r. pełnili funkcje społeczno-polityczne, bieg pięcioletniego terminu rozpoczyna się od dnia 1 lipca 1956 r.

3. Zatrudnienie określone w ust. 1 uważa się za zatrudnienie na kolei.

Art. 7. 1. Kolejowa renta łącznie z dodatkami z wyjątkiem dodatków dla żony, dzieci, wnuków i rodzeństwa oraz dodatku dla osób zaliczonych do I grupy inwalidów nie może przekraczać podstawy wymiaru renty.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do przypadków, gdy renta została obliczona od najniższej podstawy wymiaru.

Rozdział 2.

Renta starcza.

Art. 8. 1. Pracownik kolejowy zatrudniony na stanowisku uprawniającym do dodatku za wysługę lat ma prawo do renty starczej, jeżeli ukończył wiek: mężczyzna 60, kobieta 55 lat, a ponadto:

- 1) pozostawał w zatrudnieniu na kolei co najmniej: mężczyzna 25 lat, kobieta 20 lat, w tym na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat co najmniej 15 lat, albo
- 2) pozostawał w zatrudnieniu co najmniej: mężczyzna 25 lat, a kobieta 20 lat, w tym pracował po wyzwoleniu na kolei przez czas dłuższy niż połowa wymaganego okresu zatrudnienia, z czego na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat co najmniej 10 lat.

2. Wysokość renty starczej, przyszujejącej pracownikowi wymienionemu w ust. 1, wynosi miesięcznie odpowiedni procent podstawy wymiaru w rozumieniu art. 10 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. według niżej podanej tabeli:

od zarobku do 1400 zł	od nadwyżki ponad 1400 zł do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł
% podstawy wymiaru		
75	20	15

3. Kolejowa renta starcza wraz ze wszystkimi dodatkami z wyjątkiem dodatków dla żony, dzieci, wnuków i rodzeństwa nie może wynosić miesięcznie mniej niż 500 zł.

4. Wypłata kolejowej renty starczej ulega zawieszeniu na czas wykonywania przez uprawnionego zatrudnienia lub posiadania dochodu z innych źródeł na zasadach przewidzianych w przepisach dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r., z tym że Rada Ministrów może w drodze odrębnego rozporządzenia określić przypadki, w których w czasie wykonywania zatrudnienia na kolei lub posiadania dochodów z innych źródeł następuje zawieszenie wypłaty tylko części renty.

Art. 9. Przy wymiarze renty starczej (art. 8 i 10) każdy pełny rok stałego zatrudnienia na parowozie, elektrowozie lub motowozie, w służbie konduktorskiej przy obsłudze pociągów oraz na stanowiskach manewrowych, ustawiaczy i starszych ustawiaczy przy przetokach liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei.

Art. 10. Renciszcie uprawnionemu do kolejowej renty starczej przyszuje dodatek w wysokości 1% podstawy wymiaru renty za każdy rok zatrudnienia na kolei ponad 25 lat.

Art. 11. Pracownik kolejowy przeniesiony ze względu na stan zdrowia na stanowisko, które nie uprawnia do dodatku za wysługę lat, nabywa prawo do renty starczej w wysokości określonej w art. 8, jeżeli odpowiada pozostałym warunkom przewidzianym w tym artykule.

Art. 12. 1. Wysokość renty starczej oraz dodatku określonego w art. 10 ulega na wniosek zainteresowanego ponownemu ustaleniu, jeżeli po dniu, od którego przyznano rentę starczą:

- 1) upłynęło ponad 3 lata,
- 2) w okresie tym zainteresowany pozostawał w zatrudnieniu na kolei przez co najmniej 30 miesięcy i
- 3) w dowolnie obranym przez zainteresowanego 3-letnim okresie po przyznaniu renty, w którym zatrudnienie na kolei trwało co najmniej 30 miesięcy, przeciętny miesięczny zarobek był wyższy niż zarobek przyjęty za podstawę wymiaru renty starczej.

2. Dla ponownego ustalenia renty przyjmuje się za podstawę wymiaru przeciętny miesięczny zarobek z okresu zatrudnienia na kolei trwającego przez co najmniej 30 miesięcy na przestrzeni dowolnie wybranych przez zainteresowanego 3 lat po dniu przyznania renty starczej.

3. Wysokość dodatku przewidzianego w art. 10 ulega na wniosek zainteresowanego ponownemu ustaleniu również w przypadku, gdy zarobki określone w ust. 1 pkt. 3 nie uległy podwyższeniu, jeżeli po dniu, od którego przyznano rentę starczą, upłynęło ponad 3 lata i w okresie tym zainteresowany pozostawał w zatrudnieniu na kolei przez co najmniej 30 miesięcy; w tym przypadku za podstawę wymiaru renty przyjmuje się zarobek, od którego poprzednio ustalono rentę.

Art. 13. 1. Rencisie uprawnionemu do kolejowej renty starczej przysługuje prawo zamiany tej renty na rentę inwalidzką, jeżeli po przyznaniu renty starczej nigdzie nie pracował, albo też pracował na kolei i stał się inwalidą w czasie tego zatrudnienia.

2. Rencisie uprawnionemu do pobierania renty starczej z organu administracji rent i pomocy społecznej prezydium rady narodowej przysługuje prawo zamiany tej renty na kolejową rentę inwalidzką, jeżeli po przyznaniu renty starczej pracował na kolei i w czasie tej pracy stał się inwalidą wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

Rozdział 3.

Renta inwalidzka.

Art. 14. 1. Do nabycia prawa do renty inwalidzkiej wymagany jest odpowiedni okres zatrudnienia na kolei na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat. Okres ten wynosi dla pracowników w wieku:

- powyżej 18 lat do 20 lat — 1 rok
 „ 20 lat do 22 lat — 2 lata
 „ 22 lat do 25 lat — 3 lata
 „ 25 lat do 30 lat — 4 lata;

dla pracowników w wieku powyżej 30 lat okres zatrudnienia na kolei na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat wymagany do uzyskania renty inwalidzkiej wynosi 5 lat, które powinny przypadać na okres ostatnich 10 lat przed ustaniem zatrudnienia. Do okresu dziesięcioletniego nie wlicza się okresów pobierania renty inwalidzkiej.

2. Jeżeli pracownik nie ma okresu zatrudnienia ustalonego w ust. 1 dla grupy pracowników obejmującej jego wiek, ale ma krótszy okres zatrudnienia ustalony dla pracowników bezpośrednio poprzedzającej grupy, przyjmuje się, że ma okres zatrudnienia wymagany do uzyskania renty inwalidzkiej, jeżeli pracował bez przerwy od chwili przejścia z grupy pracowników młodszych do grupy pracowników starszych do daty powstania inwalidztwa.

3. Okres zatrudnienia wymieniony w ust. 1 i 2 nie jest wymagany, jeżeli inwalidztwo powstało:

- 1) wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej,
- 2) w wieku poniżej 18 lat,
- 3) w wieku poniżej 20 lat, jeżeli pracownik rozpoczął zatrudnienie przed ukończeniem 18 lat i pracował bez przerwy do daty powstania inwalidztwa.

Art. 15. 1. W zależności od przyczyny inwalidztwa i grupy inwalidów renta dla pracownika na stanowisku uprawniającym do dodatku za wysługę lat wynosi miesięcznie:

Grupa inwalidów	Procent podstawy wymiaru renty od podstawy nie przekraczającej 1400 zł		
	dla zatrudnionych lub posiadających dochody z innych źródeł w razie inwalidztwa powstałego wskutek wypadku lub choroby zawodowej	dla nie zatrudnionych i nie posiadających dochodu z innych źródeł w razie:	
		inwalidztwa powstałego wskutek wypadku lub choroby zawodowej	inwalidztwa powstałego wskutek innych przyczyn niż wypadek lub choroba zawodowa
I	100	100	90
II	75	80	70
III	50	65	55

2. Jeżeli podstawa wymiaru renty inwalidzkiej wynosi ponad 1400 zł do 2000 zł, renta obliczona w sposób podany w ust. 1 zwiększa się o 20% nadwyżki przekraczającej kwotę 1400 zł, a jeżeli podstawa wynosi ponad 2000 zł, zwiększa się nadto o 15% nadwyżki ponad 2000 zł.

3. Renta inwalidzka wraz ze wszystkimi dodatkami, z wyjątkiem dodatków dla żony, dzieci, wnuków i rodzeństwa, dla rencisty nie zatrudnionego i nie posiadającego dochodu z innych źródeł nie może wynosić miesięcznie mniej niż:

- 1) 600 zł dla rencisty zaliczonego do I grupy inwalidów,
- 2) 500 zł dla rencisty zaliczonego do II grupy inwalidów,
- 3) 260 zł dla rencisty zaliczonego do III grupy inwalidów.

4. Pracownikom, którzy stali się inwalidami wskutek innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa, jeżeli wykonują zatrudnienie z przeciętnym miesięcznym zarobkiem niższym niż 80% podstawy wymiaru renty, wymierza się inwalidzką rentę wyrównawczą w wysokości różnicy między podstawą wymiaru renty a przeciętnym miesięcznym zarobkiem, z tym że:

- 1) renta ta bez dodatków nie może przekraczać miesięcznej kwoty obliczonej na podstawie poniższej tabeli:

Procent podstawy wymiaru renty		
do 1400 zł	od nadwyżki ponad 1400 zł do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł
40	20	15

- 2) renta ta wraz z dodatkami nie może przekraczać miesięcznej kwoty obliczonej według powyższej tabeli, zwiększonej o kwotę przysługujących dodatków.

5. Wypłata kolejowej renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa ulega zawieszeniu, jeżeli rencista wykonuje zatrudnienie z przeciętnym miesięcznym zarobkiem wynoszącym co najmniej 80% podstawy wymiaru renty lub posiada dochody z innych źródeł.

6. Przepisy wydane na podstawie art. 39 ust. 7 i 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. mają odpowiednie zastosowanie do kolejowych rent inwalidzkich.

Art. 16. Pracownik kolejowy przeniesiony ze względu na stan zdrowia na stanowisko, które nie uprawnia do do-

datku za wysługę lat, nabywa prawo do renty inwalidzkiej w wysokości określonej w art. 15, jeżeli odpowiada pozostałym warunkom, przewidzianym w art. 14.

Art. 17. 1. W zależności od czasu trwania nieprzerwanego okresu zatrudnienia po wyzwoleniu przysługuje pracownikom pobierającym kolejową rentę inwalidzką dodatek do renty inwalidzkiej według następującej tabeli:

za nieprzerwany okres zatrudnienia	dodatek wynosi
powyżej 15 do 20 lat	15% renty
powyżej 20 lat	20% renty

2. Dodatek nie przysługuje w razie pobierania renty inwalidzkiej z tytułu wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

Art. 18. 1. Kolejowa renta inwalidzka ulega na wniosek rencisty zamianie na kolejową rentę starczą, jeżeli rencista osiągnął wiek przewidziany do renty starczej i przebył w zatrudnieniu na kolei — mężczyzna 25 lat, a kobieta 20 lat, albo jeżeli spełniły się warunki określone w art. 8.

2. Renta inwalidzka wypłacana przez organ administracji rent i pomocy społecznej prezydium rady narodowej ulega na wniosek rencisty zamianie na kolejową rentę starczą, jeżeli rencista przepracował na kolei co najmniej 3 lata i w tym czasie uzyskał warunki wymagane do przyznania renty starczej.

Art. 19. Wysokość renty inwalidzkiej ulega ponownemu ustaleniu na wniosek zainteresowanego, jeżeli po przyznaniu renty był zatrudniony na kolei oraz:

- 1) spełnił warunki określone w art. 12 niniejszego dekretu albo
- 2) uległ wypadkowi w zatrudnieniu na kolei lub zachorował na chorobę zawodową powstałą w zatrudnieniu na kolei, których następstwa uzasadniają zaliczenie co najmniej do III grupy inwalidów.

Art. 20. 1. Rencista uprawniony do kolejowej renty inwalidzkiej, którego komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia zaliczy do wyższej grupy inwalidów, ma prawo do wyższej kolejowej renty inwalidzkiej, jeżeli po nabyciu prawa do kolejowej renty inwalidzkiej nigdzie nie pracował lub:

- 1) po nabyciu prawa do renty inwalidzkiej był zatrudniony na kolei i stan jego zdrowia uległ pogorszeniu w czasie tego zatrudnienia albo
- 2) pobiera kolejową rentę inwalidzką z powodu wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, a stan jego zdrowia uległ pogorszeniu w związku z tym wypadkiem lub chorobą zawodową.

2. Renciscie uprawnionemu do kolejowej renty, którego komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia zaliczyła do niższej grupy inwalidztwa, kolej ustala ponownie prawo do renty lub jej wysokość.

Rozdział 4.

Renta rodzinna.

Art. 21. Członkowie rodziny po pracownikach uprawnionych do kolejowej renty nabywają prawo do kolejowej renty rodzinnej na warunkach i zasadach określonych w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r.

Art. 22. Członkowie rodziny po pracownikach, którzy w dniu śmierci posiadali warunki do uzyskania na podstawie niniejszego dekretu lub pobierali rentę na podstawie tego dekretu, nabywają prawo do kolejowej renty rodzinnej na warunkach i zasadach określonych w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r. w wysokości:

1) określonej w niżej podanej tabeli:

Procent podstawy wymiaru renty		
do 1400 zł	od nadwyżki ponad 1400 zł do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł
45	20	15

2) określonej w art. 52 ust. 2—6 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r.

Art. 23. 1. Po pracowniku mającym prawo do dodatku do renty starczej za wysługę co najmniej 10 lat ponad 25 lat zatrudnienia na kolei (art. 10) przysługuje dodatek do renty rodzinnej w wysokości:

- 1) dla uprawnionego małżonka — 50% dodatku należnego żywicielowi,
- 2) dla każdego dziecka (art. 49 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r.) — po 10% dodatku należnego żywicielowi.

2. Łączna kwota przysługująca dla wszystkich członków rodziny nie może przekraczać 100% dodatku przysługującego żywicielowi.

Rozdział 5.

Przepisy wspólne dla rent starczych i inwalidzkich.

Art. 24. 1. Osobom uprawnionym do renty starczej lub inwalidzkiej, odznaczonym przez władzę Polski Ludowej orderami: Budowniczego Polski Ludowej, Krzyża Grunwaldu, Virtuti Militari, Odrodzenia Polski lub Sztandaru Pracy albo tytułami: Zasłużonego Kolejarza Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Zasłużonego Nauczyciela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Zasłużonego Górnika Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub Zasłużonego Hutnika Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz odznaczonym orderem Virtuti Militari w okresie od 1 września 1939 r. do 13 lutego 1946 r. za usługi w czasie wojny 1939 — 1945, przysługuje miesięczny dodatek do tych rent w wysokości 25% renty bez uwzględnienia dodatków dla żony, dzieci, wnuków i rodzeństwa.

2. Osobom uprawnionym do renty rodzinnej; odznaczonym orderami i tytułami wymienionymi w ust. 1, przysługuje dodatek miesięczny do tej renty w wysokości 10% podstawy wymiaru renty.

3. Z tytułu posiadania orderów i tytułów wymienionych w ust. 1 przysługuje tylko jeden dodatek.

Art. 25. 1. Pracownicy, którzy zostali wydaleny z zatrudnienia na kolei (zwolnieni dyscyplinarnie), oraz pracownicy, którzy zostali skazani prawomocnym wyrokiem na karę dodatkową utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych albo na karę więzienia za przestępstwo popełnione z chęci zysku, nie mają prawa do kolejowych rent, chyba że po wydaleniu (zwolnieniu dyscyplinarnym) lub skazaniu pracownik został ponownie zatrudniony na kolei i zatrudnienie to trwało bez przerwy co najmniej 3 lata.

2. Jeżeli na jedną z kar określonych w ust. 1 skazany został rencista, wypłata kolejowej renty ulega wstrzymaniu z ostatnim dniem miesiąca, w którym uprawomocnił się wyrok.

3. Do kolejowej renty nie mają prawa również pracownicy, którzy nie podjęli ponownie zatrudnienia na kolei po wyzwoleniu.

4. Sprawy świadczeń rentowych dla pracowników wymienionych w ust. 1 i 3, dla rencistów wymienionych w ust. 2 oraz dla pozostałych po tych pracownikach i rencistach członków rodzin należą do właściwości organów administracji rent i pomocy społecznej prezydiów rad narodowych, które rozpatrują te sprawy na warunkach i zasadach określonych w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r.

Art. 26. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczególne warunki uzyskania świadczeń rentowych przez repatriantów.

Rozdział 6.

Właściwość i postępowanie kolejowych jednostek organizacyjnych.

Art. 27. 1. Renty dla pracowników zatrudnionych na kolei, którzy nabywają prawo do nich na podstawie niniejszego dekretu lub dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r., oraz dla pozostałych po tych pracownikach członków rodzin wymierzają i wypłacają właściwe jednostki organizacyjne kolejowe określone przez Ministra Komunikacji do czasu ostatecznego uregulowania sprawy przez Radę Ministrów.

2. Właściwe jednostki organizacyjne kolejowe wymierzają i wypłacają renty, zaopatrzenia i zasiłki osobom uprawnionym na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 1954 r. oraz przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 28. Określone w dekrete z dnia 25 czerwca 1954 r. prawa i obowiązki organów administracji rent i pomocy społecznej prezydentów rad narodowych przysługują w stosunku do osób wymienionych w niniejszym dekrete właściwym jednostkom organizacyjnym kolejowym wymierzającym renty.

Art. 29. Postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zgłoszonego za zgodą zainteresowanego przez zakład pracy lub radę zakładową (miejscową) albo na wniosek samego zainteresowanego lub jego pełnomocnika.

Art. 30. 1. Od decyzji wydawanych przez właściwą jednostkę organizacyjną kolejową służy zainteresowanemu prawo odwołania do Komisji Odwoławczej do Spraw Emerytalnych, której skład, właściwość i tryb postępowania określa Minister Komunikacji w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych PRL.

2. Prawo wniesienia odwołania przysługuje w ciągu 30 dni licząc od następnego dnia po doręczeniu decyzji.

3. Od orzeczenia Komisji Odwoławczej do Spraw Emerytalnych każda ze stron ma prawo wniesienia skargi do sądów ubezpieczeń społecznych w terminie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 lipca 1939 r. — Prawo o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1939 r. Nr 71, poz. 476 i z 1946 r. Nr 12, poz. 76).

Rozdział 7.

Świadczenia dodatkowe.

Art. 31. 1. Osobom pobierającym z tytułu własnej pracy renty lub zaopatrzenia z kolei, które przesiedlają się w ciągu dwóch lat, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, z miejscowości ostatniego zamieszkania przed dniem rozwiązania stosunku do innej miejscowości w granicach Polski, przysługuje prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia w wysokości przewidzianej w przepisach normujących należności pracowników kolejowych, zatrudnionych na podstawie mianowania, w przypadkach przeniesienia.

2. Zwrot kosztów przesiedlenia w takiej samej wysokości przysługuje łącznie również członkom rodziny pozostałym po osobie wymienionej w ust. 1, a uprawnionym do renty lub zaopatrzenia, jeżeli przesiedlenie dokonane zostało przez nich w ciągu dwu lat, licząc od dnia śmierci żywiciela, i jeżeli żywiciel z tego prawa nie skorzystał w terminie dla niego przewidzianym.

Art. 32. 1. Osobom pobierającym z kolei renty przysługuje prawo do kolejowej pomocy lekarskiej, deputatu opałowego i ulgowego przejazdu i przewozu kolejami na zasadach

obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu; osobom tym nie przysługuje jednak prawo do deputatu opałowego lub ulgowego przejazdu i przewozu kolejami albo do obu świadczeń, jeżeli dane świadczenie nie przysługiwało im w zatrudnieniu, z tytułu którego powstało prawo do renty.

2. Świadczenia określone w ust. 1 przysługują również osobom, które nabyły prawo do renty na podstawie art. 4 i 6 niniejszego dekretu.

3. Minister Komunikacji może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać byłemu pracownikowi kolejowemu lub pozostałym po nim członkom rodziny pobierającym renty na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. wszystkie lub niektóre świadczenia wymienione w ust. 1.

Rozdział 8.

Przepisy przejściowe.

Art. 33. Wnioski o przyznanie renty inwalidzkiej zgłoszone po dniu 31 grudnia 1954 r. przez pracowników, którzy przed tym dniem ulegli wypadkom w zatrudnieniu na kolei na stanowiskach zajmowanych na podstawie mianowania, a którzy nie otrzymali z tego tytułu renty z powodu dalszego pozostawania w zatrudnieniu na kolei na stanowiskach zajmowanych na podstawie mianowania, rozpatruje się na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. i niniejszego dekretu mimo wydania w tej sprawie odmownej decyzji przed dniem 1 stycznia 1955 r.

Art. 34. Pracownikom, którzy w dniu 31 grudnia 1954 r. pozostawali w zatrudnieniu na kolei, a którzy w tym dniu byli objęci przepisami kolejowego systemu emerytalnego obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1954 r., przysługuje na ich wniosek prawo do renty starczej w wysokości przewidzianej w dekrete z dnia 25 czerwca 1954 r., jeżeli do dnia 1 lipca 1959 r. ukończą 60 lat życia i osiągną 35 lat zatrudnienia, w tym 10 lat zatrudnienia na kolei po wyzwoleniu.

Art. 35. 1. Emerytom pobierającym z kolei jakiegokolwiek świadczenia emerytalne z tytułu własnej pracy na podstawie przepisów określonych w art. 84 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. albo na podstawie kolejowych przepisów emerytalnych obowiązujących do dnia 31 grudnia 1954 r. przyznaje się z urzędu rentę określoną w niniejszym dekrete, a mianowicie:

1) rentę starczą — emerytom, którzy przed dniem 1 lipca 1958 r.:

a) ukończyli: mężczyźni 65 lat, a kobiety 60 lat życia albo b) osiągnęli przed tym dniem warunki określone w art. 8;

2) rentę inwalidzką:

a) emerytom, którzy nie osiągnęli wieku uprawniającego do renty starczej i którzy w dniu powstania prawa do pobieranego dotychczas świadczenia emerytalnego osiągnęli warunki określone w art. 14. oraz

b) pozostałym emerytom pobierającym w dniu 30 czerwca 1958 r. rentę lub zaopatrzenie emerytalne.

2. Emerytów wymienionych w ust. 1 pkt 2 zalicza się do grupy inwalidów, do której zostali zaliczeni przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia. Jeżeli emeryt nie jest zaliczony do grupy inwalidów, zalicza się go do:

1) I grupy inwalidów — jeżeli emeryt pobiera dodatek za bezradność,

2) II grupy inwalidów — jeżeli emeryt nie jest zatrudniony.

3) III grupy inwalidów — gdy emeryt jest zatrudniony, a jeżeli zatrudnienie jego ustanie do dnia 31 grudnia 1958 r. — do II grupy inwalidów.

3. Podstawę wymiaru renty z niniejszego dekretu stanowią zarobki w zatrudnieniu na kolei. Osobom, które nabywają prawo do renty na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. a) i pkt 2 lit. b), oraz osobom, które mimo spełnienia warunków do uzyskania

renty z niniejszego dekretu wnoszą o przyznanie renty według zarobków z zatrudnienia poza koleją — przyznaje się renty kolejowe w wysokości i na zasadach określonych w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r.

Art. 36. Osobom pobierającym z kolei na podstawie przepisów określonych w art. 84 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. albo na podstawie kolejowych przepisów emerytalnych, obowiązujących do dnia 31 grudnia 1954 r., świadczenia emerytalne lub wypadkowe z tytułu utraty żywiciela, przyznaje się z urzędu zamiast tych świadczeń odpowiednią rentę kolejową:

- 1) rentę rodzinną określoną w art. 22 dekretu, jeżeli są spełnione warunki do przyznania tej renty,
- 2) rentę rodzinną określoną w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r., jeżeli nie są spełnione warunki określone w art. 22.

Art. 37. 1. Osobom pobierającym z kolei na podstawie przepisów określonych w art. 84 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. albo na podstawie kolejowych przepisów emerytalnych obowiązujących do dnia 31 grudnia 1954 r., świadczenia wypadkowe z tytułu własnej pracy, których niezdolność do zarobkowania określona została na co najmniej 45%, stosując przy zaliczaniu do grupy inwalidów odpowiednio przepisy art. 88 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r., przyznaje się z urzędu zamiast tych świadczeń kolejowe renty:

- 1) rentę inwalidzką określoną w art. 15, jeżeli pobierane świadczenie przysługuje z tytułu wypadku, jakiemu pracownik uległ będąc zatrudniony na stanowisku uprawniającym do dodatku za wysługę lat,
- 2) rentę inwalidzką określoną w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r., jeżeli pracownik uległ wypadkowi na stanowisku nie uprawniającym do dodatku za wysługę lat.

2. Renty wypadkowe pobierane z kolei na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 1, przez osoby, których niezdolność do zarobkowania określona została na mniej niż 45%, wypłaca się w wysokości przewidzianej w tych przepisach. Do rent tych mają zastosowanie przepisy art. 91 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r.

3. Osoby pobierające renty wymienione w ust. 2, które zostaną zaliczone do jednej z grup inwalidów w trybie określonym w art. 91 ust. 2 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. — mają prawo do odpowiedniej kolejowej renty inwalidzkiej, określonej w ust. 1.

Art. 38. 1. Przy przyznawaniu rent na podstawie art. 35 i 36 za okresy zatrudnienia na kolei uważa się okresy wysługi emerytalnej ustalone prawomocną decyzją, wydaną na podstawie przepisów, które obowiązywały do dnia 31 grudnia 1954 r.

2. Osobom, którym wymierzono renty z urzędu na podstawie art. 35—37, przysługuje prawo do zamiany tych rent na renty korzystniejsze, jeżeli okoliczności uzasadniające przyznanie im takich rent powstały przed dniem 1 lipca 1958 r.

3. Jeżeli wniosek o przyznanie korzystniejszej renty zgłoszony zostanie w ciągu 3 miesięcy od daty decyzji wydanej z urzędu, różnicę między kwotą renty należnej a kwotą renty pobieranej wypłaca się od dnia 1 lipca 1958 r.

Art. 39. Do świadczeń przyznawanych na podstawie art. 35—38 oraz do osób uprawnionych do tych świadczeń mają zastosowanie przepisy dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. oraz przepisy niniejszego dekretu.

Art. 40. Pracownikom b. Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego, którzy w dniu 13 marca 1951 r. byli pracownikami kolejowymi i na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1957 r. o zmianach w organizacji i zakresie działania naczelnych organów administracji państwowej w niektórych gałęziach przemysłu, budownictwa i komunikacji (Dz. U. Nr 17, poz. 86) przeszli do pracy w Ministerstwie Komunikacji i uzyskali dodatek za wysługę lat, przewidziany w dekreście z dnia 21 kwietnia 1954 r., zalicza się zatrudnienie w b. Ministerstwie Transportu Drogowego i Lotniczego do zatrudnienia na kolei.

Art. 41. 1. Pracownikom (rencistom), którzy w dniu 1 września 1939 r. byli zatrudnieni na kolei, a którzy po wyzwoleniu podjęli ponownie zatrudnienie na kolei i pozostawali w nim co najmniej przez 5 lat lub nabyli wcześniej prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wieku lub niezdolności do pracy, zalicza się jako zatrudnienie na kolei przypadające na czas od dnia 1 września 1939 r. do dnia 8 maja 1945 r. okresy:

- 1) pracy najemnej,
- 2) tajnego nauczania, stwierdzonego zaświadczeniami właściwych władz szkolnych.

2. Do okresów zatrudnienia na kolei zalicza się okresy wymienione w art. 8 ust. 1 pkt 4—13 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r., jeżeli przed tymi okresami pracownik był zatrudniony na kolei.

3. Do okresu zatrudnienia na kolei zalicza się okresy pracy poza koleją w czasie przerwy w zatrudnieniu na kolei, spowodowanej zwolnieniem z zatrudnienia na kolei, jeżeli zwolnienie to uznała za niesłuszne komisja rehabilitacyjna, działająca przy kolejowym zakładzie pracy, powołana przez b. Ministra Kolei.

4. Okresy studiów w szkołach wyższych zaliczone za opłatą do wysługi emerytalnej na podstawie kolejowych przepisów emerytalnych obowiązujących do dnia 31 grudnia 1954 r. zalicza się do okresów zatrudnienia na kolei.

5. Przy ustalaniu okresów zatrudnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 48 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzenia emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 2, poz. 6), z tym że okresy zatrudnienia uznane w myśl przepisów tego artykułu za okresy zatrudnienia I kategorii uważa się za zatrudnienie na kolei na stanowiskach uprawniających do dodatku za wysługę lat.

Rozdział 9.

Przepisy końcowe.

Art. 42. 1. W sprawach nie unormowanych niniejszym dekretem stosuje się odpowiednio przepisy dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r.

2. Przewidziane w art. 10 ust. 5 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. szczegółowe przepisy w sprawie obliczania podstawy wymiaru renty dla pracowników kolejowych i ich rodzin wyda w drodze rozporządzenia Minister Komunikacji.

Art. 43. Renciście, który nie posiada warunków wymaganych do ponownego ustalenia lub zamiany renty według przepisów niniejszego dekretu, a odpowiada warunkom przewidzianym w tym zakresie w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r., dokonuje ponownego ustalenia lub zamiany renty organ administracji rent i pomocy społecznej przydziemia właściwej rady narodowej.